

PROFESJONSOPPGAVE

Barnas rett til medvirkning

- Førskolelærerens rolle i samhandling med barn

Utarbeidet av:

Camilla Lind

Studium:

Deltids førskolelærerutdanning (DEFU 2011)

Innlevert:

Høst 2014

Sammendrag

Temaet for fagoppgaven min er «Barnas rett til medvirkning - førskolelærerens rolle i samhandling med barn». Jeg har i denne fagoppgaven intervjuet to førskolelærere og drøftet hvilke refleksjoner de gjør seg i forhold til sin rolle når det kommer til barnas primære behov. Som førskolelærer bør man reflektere over hvordan man ser på begrepet barns medvirkning, og hvordan man tilrettelegger for medvirkning i de ulike situasjonene i barnehagen. Gjennom problemstillingen: «Hvilke refleksjoner gjør førskolelæreren seg omkring sin rolle når det kommer til de minste barnas primære behov, sett i lys av barnas rett til medvirkning», ser jeg nærmere på hvordan førskolelæreren gjennom en etisk tilnærming kan styrke personalet til å ta etiske valg på vegne av barnet. Jeg ser også på begrepene ansvar og makt, sett i lys av førskolelærerens rolle når det kommer til de minste barnas primære behov.

Forord

Jeg ønsker å rette en takk til alle som har holdt ut med meg gjennom denne prosessen. Først og fremst til samboeren min som har stått på, gjennom disse månedene for både meg, hus og barn, du er flott du! Jeg vil også takke veilederen min Katrin som har veiledet meg i de ulike prosessene som jeg har gått gjennom. Jeg ønsker og å rette en takk til informantene mine som stilte opp i denne forskningsrapporten, og som delte sine refleksjoner og tanker med meg. Og sist men ikke minst til de som har tatt seg tid til å korrekturlese rapporten. Tusen takk for hjelpen i denne prosessen, det setter jeg stor pris på!

Innhold

Sammendrag	ii
Forord	ii
1.0 INNLEDNING	6
2.0 TEORI	7
2.1 Forskning på tema	7
2.2 Begrepet barns medvirkning	7
2.3 Hvordan implementerer man barnas rett til medvirkning i barnehagen?	8
2.4 Strategi for medvirkning	10
2.5 Ansvar for barnas primære behov	10
3.0 METODE	12
3.1 Intervju	12
3.1.1 Kvalitativt intervju	12
3.1.2 Fremgangsmåte før intervjuene	13
3.1.3 Forskningsetikk, etiske retningslinjer	13
3.1.4 Min førforståelse	14
3.1.5 Metodekritikk	14
3.2 Analyse og tolkning av funn	15
3.2.1 Forståelse av begrepet barns medvirkning	15
3.2.2 Å arbeide med refleksjon	16
3.2.3 Å fokusere på barns rett til medvirkning dagligdagse situasjoner	16
4.0 DRØFTING AV FUNN	17
4.1 Begrepet medvirkning	18
4.2 Ansvar og makt	19
4.3 Oppsummering av drøfting	21
5.0 AVSLUTNING	21
Litteraturliste	23
VEDLEGG 1	25
VEDLEGG 2	27

1.0 INNLEDNING

I en evalueringsrapport som er gjort på grunnlag av innføringen av rammeplanen kommer følgende fram: «Det er et tydelig funn at barns medvirkning for en del av informantene handler om enkeltbarns rett til å kunne *bestemme* og *velge* for eksempel hvor de vil være og hva de vil gjøre» (Alle teller mer, 2009). I denne rapporten skal jeg forske på hvordan førskolelærere arbeider for å gi barna medvirkning i ulike situasjoner, og hvordan førskolelæreren kan ta ansvar for barnas behov uten å krenke dem.

I barnehageloven står det: «Barn i barnehagen har rett til å gi uttrykk for sitt syn på barnehagens daglige virksomhet. Barn skal jevnlig få mulighet til aktiv deltakelse i planlegging og vurdering av barnehagens virksomhet. Barnets synspunkter skal tillegges vekt i samsvar med dets alder og modenhet» (Barnehagelov §3). Gjennom erfaring har jeg sett at det ikke alltid er barnets alder og modenhet som blir lagt til grunn for de valgene og avgjørelsene de får ta. På bakgrunn av dette ønsker jeg å vite noe om hvordan førskolelærere arbeider og legger til rette for barnas rett til medvirkning i barnehagen og om de opplever noen utfordringer i forhold til dette.

Problemstillingen min er:

Hvilke refleksjoner gjør førskolelæreren seg omkring sin rolle når det kommer til de minste barnas primære behov, sett i lys av barnas rett til medvirkning?

Med de minste barna tenker jeg på barna som går på småbarnsavdeling, altså alderen 0-3 år. Jeg skal se på barns medvirkning i de mer hverdagslige situasjonene, da tenker jeg på mat, søvn, trygghet o.l., som er de primære behovene etter Maslow's behovspyramide. Teorien hans går ut på at menneskene aller først bør ha de grunnleggende behovene dekt før de kan gå videre til de neste behovene (Reichelt, 2006). Hvordan førskolelæreren opptrer i forhold til disse situasjonene vil være avgjørende for om barna får medvirke i situasjonen eller ikke. Førskolelærerens handlinger vil også påvirke om det er barnet eller førskolelæreren som har det reelle ansvaret for hvorvidt barnet får dekt sine primære behov.

For å få svar på problemstillingen skal jeg gjennomføre kvalitativt intervju av to førskolelærere for å få vite noe om deres tanker og refleksjoner i forhold til dette.

I første del av rapporten går jeg inn på relevant teori i forhold til problemstillingen, og denne delen er delt opp i fem underpunkt. I andre del gjør jeg rede for hvilken metode jeg har valgt å bruke og hvorfor. Deretter analyserer jeg funnene som kommer frem i intervjuene. I

tredje del av rapporten drøfter jeg funnene fra intervjuene opp mot relevant teori, før jeg avslutningsvis oppsummerer funnene i en konklusjon.

2.0 TEORI

Denne delen av rapporten omhandler teorigrunnlaget som jeg skal ta i bruk for å drøfte funnene fra intervjuene. Jeg har valgt å dele teoridelen opp i fem deler, basert på emner som jeg har funnet relevant for problemstillingen.

2.1 Forskning på tema

Det er lite forskning på dette området i forhold til de minste barna (0-3 år) i barnehagen. Forskningen jeg har funnet går mye på de didaktiske og planlagte aktivitetene og hvordan førskolelæreren kan legge til rette for barns medvirkning i dem. I «*Funn i praksis – ny kunnskap om*» barnehagen viser Gilje (2012) til Berit Bae og Anne-Lise Arnesen som stiller spørsmålstegn til forskningen som er gjort på de minste barna i barnehagen, og hvordan man nå må endre perspektiv og få mer forskning på dette området. Arnesen sier blant annet at barna i dag har helt andre forutsetninger enn det barn tidligere hadde, for eksempel når det kommer til kompetansen barn har på teknologi fra tidlig alder (Gilje, 2012).

På bakgrunn av innføringen av rammeplan er det skrevet en forskningsrapport som heter «*Alle teller mer*», den handler om hvordan rammeplan blir innført, brukt og erfart. I denne rapporten har de hatt to kvantitative og fire kvalitative undersøkelser med de ulike gruppene som blir berørt. De har blant annet sett på barnas medvirkning og hvordan det blir tolket og arbeidet med i barnehagen (Østrem et al, 2009).

2.2 Begrepet barns medvirkning

At barna skal ha rett til medvirkning står i FN's barnekonvensjon. Der står det at barn har rett til å si sin mening og at meningen deres skal tillegges vekt. Barna skal ha innflytelse på alt som vedrører dem i barnehagen (Kunnskapsdepartementet, 2011).

Evalueringsrapporten som er gjort på bakgrunn av rammeplan viser blant annet at det er stor forskjell på hvordan førskolelærerne har tolket begrepet barns medvirkning, i de ulike barnehagene, og innad i personalgruppen. De skriver blant annet at assistentene synes det er lettere å arbeide med barnas rett til medvirkning i barnehagen enn førskolelærerne, og at førskolelærerne ser mer utfordringer i dette arbeidet (Østrem et al, 2009).

Evalueringsrapporten fremhever at det ser ut til at begrepet medvirkning blir sett i samme lys som medbestemmelse. De skriver at for noen av informantene handler det om barnas individuelle rett til å kunne bestemme selv hvor de ønsker å være eller hva de ønsker å gjøre. Mens for andre informanter handler det mer om at barna måtte få være en del av fellesskapet (Østrem et al, 2009).

Ninni Sandvik viser i sin artikkel «*De yngste barnas medvirkning i barnehagen*» to måter å se på begrepet medvirkning på, den ene i forhold til det didaktiske arbeid der det blir fokus på de valgene barna får. Den andre er en etisk tilnærming som retter seg mot hvilke menneskesyn førskolelæreren har og hvordan førskolelæreren er i møte med andre mennesker (Sandvik, 2007). Når medvirkning blir sett på i lys av didaktisk arbeid handler det mye om valg, barna kan velge hvor de vil være, hvilke aktiviteter de ønsker å delta på eller hvem de ønsker å være sammen med. Ved å gi barna alle disse valgene gir vi barna et ansvar overfor de valgene de har tatt. For de minste barna i barnehagen kan dette bli et ansvar som ligger over barnas modenhet og alder. Barna i barnehagen trenger også å kjenne på å få omsorg og at noen voksne er der og tar ansvaret for dem (Bae et al, 2012).

Ninni Sandvik beskriver i sin artikkel medvirkningsbegrepet utfra et etisk syn. Der beskriver hun det etiske møtet mellom mennesker, og hvordan førskolelæreren gjennom sitt syn på mennesket og dets verdier kan gi barna medvirkning som en naturlig del av hverdagen (Sandvik, 2007). Gjennom å arbeide med et etisk syn på medvirkning vil det kunne bli lettere å skille mellom medvirkning og medbestemmelse. Barna har rett til å være uansvarlige, og for at de skal få oppleve å være uansvarlige må de voksne noen ganger begrense deres valg og medbestemmelse (Bae, Eide, Winger og Kristoffersen, 2006). I punkt 2.4 kommer jeg nærmere inn på dette med å ha en etisk tilnærming til barna.

2.3 Hvordan implementerer man barnas rett til medvirkning i barnehagen?

Det blir stadig stilt høyere krav til førskolelærerne i barnehagen. Det handler ikke bare om handlingskompetanse og planleggingskompetanse, men også om kompetanse innen faglig

utvikling. Alle de ansatte i barnehagen må være oppdaterte på teori og nyere forskning innen barnehagefeltet (Mostad m.fl. 2013). Jeg skal i denne delen gjøre rede for hvordan en førskolelærer kan bruke relasjonskompetanse for å styrke den faglige utviklingen til sine medarbeidere. «Relasjonskompetanse dreier seg om å forstå og å samhandle med de menneskene vi møter i yrkessammenheng på en god og hensiktsmessig måte» (Røkenes og Hanssen, 2012: 9-10).

Førskolelæreren må ha tillit til sine medarbeidere og samspillet må inneholde trygghet, troverdighet og tilknytning, da vil det bli en bærende relasjon (Røkenes og Hanssen, 2012). Alle mennesker handler ut fra deres egen tause kunnskap. Taus kunnskap er det de har med seg fra tidligere erfaringer, tanker og følelser og på bakgrunn av den kulturen man kommer fra. Når man samhandler med mennesker må man alltid vite at menneskene handler ut fra sin for-forståelse (Røkenes og Hanssen, 2012). «Fagpersonens viktigste oppgave er å forholde seg slik at han eller hun fremmer læring, utvikling, bevisstgjøring, frigjøring, vekst, mestring eller bedre funksjon hos den andre» (Røkenes og Hanssen, 2012: 18-19).

Gjennom å bruke veiledningsmodellen *refleksjon over handling* kan førskolelæreren øke medarbeidernes kunnskaper om egen handling i samspill med barna. Ved å reflektere over noe som har skjedd kan førskolelæreren sammen med medarbeideren finne ut hvordan den gitte situasjonen var og hvordan man kan endre en slik handling for fremtiden (Birkeland og Carson, 2013). Veiledningen må ikke formidle rett og galt, men bevisstgjøre handlingene i en situasjon, slik at medarbeideren kan utvikle sin praksisteori (Birkeland og Carson, 2013).

Det finnes forskjellige metoder man kan bruke for slik veiledning, jeg skal nå redegjøre kort om en metode som heter *førveiledning i gruppe* (Birkeland og Carson, 2013). Handal og Lauvås har i første omgang ment dette som en tankemodell, men den kan fungere godt i personalgrupper og (Birkeland og Carson, 2013). Når man skal bruke denne modellen må man følge strukturen som er satt. Man velger ut en person som skal være leder og som selv ikke deltar i selve veiledningen. Lederen noterer det som blir sagt underveis, både av veisøker og av deltakerne. En person legger frem sin problemstilling, for så å redegjøre for den. Etter dette kan deltakerne stille et spørsmål hver, som veisøkeren skal svare på. Det går etter tur og det er bare den som har ordet som skal snakke, og det ikke lov å komme med råd i denne fasen. Deretter forklarer alle sin formulering av problemstillingen og veisøker kommenterer disse helt til slutt. Så kommer veisøker med egne handlingsforslag, før de andre deltakerne kan komme med råd etter tur. Veisøkeren går gjennom rådene og merker av med minus eller pluss alt etter som at rådene oppleves som gode eller dårlige. Deretter diskuterer

alle sammen innholdet i veiledningen og selve veiledningen i seg selv (Birkeland og Carson, 2013). Denne modellen kan man bruke til å løse situasjoner hvor man er usikker på om man har gitt barna medvirkning.

2.4 Strategi for medvirkning

Som jeg skrev i punkt 2.1 vil holdningene og verdiene til førskolelæreren ha mye å si for om barna får medvirke i hverdagen eller ikke. Larsen (2007) i Sandvik (2007) sier at førskolelæreren må reflektere over holdningene og verdiene sine og hva som er viktig for henne i møte med barna.

Hvordan førskolelæreren møter mennesker i ulike relasjoner kommer an på hvilke menneskesyn hun har. Hvis førskolelæreren skal gi barna medvirkning, må hun ha et menneskesyn som viser at hun ser på barna som kompetent, undrende små mennesker med rett til å bli sett og hørt på likt nivå som voksne. Førskolelæreren må se på barnet som subjekt, med egne tanker og verdier og ikke et objekt som hun skal forme til å bli noe som egner seg bedre for henne eller barnehagen (Solheim, 2013). «Levinas (i: Aarnes 1998) påpeker vår tendens til å ville gjøre den andre til den samme som oss selv. Vi møter den andre med ferdige svar, og gjør den andre til en del av vår egen verden» (Sandvik, 2007).

Hvilket menneskesyn man har er en sentral del av det pedagogiske grunnsynet man har, og hvordan man planlegger og utfører det pedagogiske arbeidet i barnehagen. Pedagogisk grunnsyn er de holdningene og verdiene som vi har valgt ut, som vi står for og prioriterer i vårt arbeid med barna (Gunnestad, 2007).

I arbeid med små barn må førskolelæreren hele tiden følge med på de kommunikasjonssignalene barna viser, og ta den ikke-verbale kommunikasjonen på alvor (Bae et al, 2012). På en småbarnsavdeling er det mange små som ennå ikke har utviklet språket nok til å klare å kommunisere sine behov gjennom det. Da må førskolelæreren være lydhør overfor de signalene barna sender og ha en relasjonell tilnærming. Med en helhetlig og relasjonell forståelse av begrepet medvirkning vil førskolelæreren være åpen og mottakelig for barnas signaler (Bae et al, 2012).

2.5 Ansvar for barnas primære behov

I denne delen skal jeg belyse teori som går på det å gi barna ansvar og makt, og førskolelærers bevissthet rundt disse begrepene. I temaheftet om barns medvirkning står det

blant annet at barn ikke kan få ansvaret for sine handlinger på lik linje som de voksne. Da mister de noe av den egenverdien ved å være barn, nettopp det å ha frihet fra ansvaret (Bae et al, 2006).

Solheim sier at det skaper utrygghet for barna hvis det er uklart for dem hvem det er som bestemmer. Hvis førskolelæreren ikke viser at det er hun som bestemmer vil barna få for mye makt. Makten barnet da får kan gå på bekostning av de primære behovene. Når førskolelæreren gir barna makt, gir hun de også et ansvar (Solheim, 2013). Det er ulik maktbalanse mellom førskolelæreren og barnet, noe som gjør at det stort sett er førskolelæreren som «vinner» en konflikt mellom disse partene. Samtidig må barna lære at på visse områder er det de voksne som tar avgjørelser og vet hva som er best for dem. Hun legger vekt på at de voksne må ha tydelige og konsekvente rammer, og at dette er med å skape trygghet for barna (Solheim, 2013).

I boken *Ditt kompetente barn* skriver Jesper Juul (1996) om det personlige ansvaret, som går på å lære seg å ta ansvar for seg selv, sine behov og egen utvikling. Dette innebærer også sansene sine, følelsene sine og behovene sine. Han mener at barna må lære å ta et personlig ansvar for seg selv, som innebærer at de selv skal bestemme om de for eksempel er trøtte eller sultne. Juul sier at for å lære barna å ta personlig ansvar må førskolelæreren og foreldrene ta personlig ansvar for seg selv og snakke til barna med et personlig språk. Personlig språk er å sette ord på sine egne følelser og behov, for eksempel kan førskolelæreren si *jeg vil/vil ikke* eller *jeg liker/jeg liker ikke*. Når førskolelæreren bruker sitt personlige språk vil det ikke bli krenkende for barnet når hun setter grenser eller tar avgjørelser, siden hun tar disse på bakgrunn av sine egne følelser og grenser (Juul, 1996).

Førskolelæreren må forholde seg til makt i arbeidet sitt med medarbeiderne, da makten er noe som følger med stillingen. Hvordan førskolelæreren velger å bruke denne makten er vesentlig for forholdet til medarbeiderne. Maktbegrepet har mange aspekter, førskolelærerens rolle bør være å finne en god tilnærming av flere ulike typer makt for å skape en god relasjon samt respekt fra medarbeiderne (Gotvassli, 2013).

3.0 METODE

I problemstillingen ønsker jeg å få frem hvilke tanker og refleksjoner førskolelærere har i forhold til sin rolle når det kommer til de minste barnas primære behov, og hvordan man kan gi barna medvirkning i disse situasjonene.

Jeg har valgt å bruke intervju som metode for å finne ut av førskolelærerens tanker og refleksjoner. Det jeg ønsker å forske på er personlige tanker som førskolelæreren har, og dermed blir det naturlig å bruke en kvalitativ tilnærming (Dalland 2012). Hvordan jeg bygger opp mitt kvalitative intervju kommer jeg tilbake til i punkt 3.1.1. I forhold til min problemstilling er mulig å bruke observasjon som metode i tillegg. Jeg har valgt å ikke bruke denne metoden, siden jeg er ute etter å høre deres tanker og refleksjoner rundt temaet.

3.1 Intervju

Når man intervjuer noen handler det om å tolke, forstå situasjonen og bruke både det menneskelige og faglige når man ordlegger seg. Det handler om å formulere spørsmål som er i samsvar med det du ønsker å vite og ta vare på det som blir sagt. (Dalland, 2012). Kvale og Brinkmann (2009, s. 37) i Dalland sier og at det er intervjueren og informantene som sammen lager kunnskapen som kommer frem i intervjuet, det vil si at den kunnskapen som kommer frem i akkurat dette intervjuet ikke finnes noe annet sted. Når man intervjuer bruker man alle sine menneskelige ressurser, og det er bare denne intervjueren som kan ha akkurat sitt syn på det han intervjuer om. På lik linje med at det svaret man får fra informantene er individuelle sannheter som ikke kan ses på som en sannhet for alle (Dalland, 2012).

3.1.1 Kvalitativt intervju

Et kvalitativt intervju fanger opp meninger og tanker til intervjupersonen som ikke kan tallfestes eller måles (Dalland 2012). Det er derfor naturlig for meg å bruke denne metoden for å få frem refleksjonene og tankene til informantene. Jeg har valgt å bruke et halv strukturert intervju, der jeg på forhånd av intervjuet har laget meg en intervjuguide. Jeg har fire hovedtema og noen spørsmål under hvert av temaene. Jo mer åpen intervjuguiden er, desto større sjans er det for at informantene kommer med spontane og uventete svar (Dalland, 2012). Jeg har også laget meg små punkter med oppfølgingsspørsmål som jeg kan stille hvis jeg føler det er noe jeg ønsker å høre mer om. Dette har jeg gjort som et hjelpemiddel til meg selv siden dette er mine første intervju, og vil bli brukt alt ettersom om

jeg trenger de eller ikke.

I et kvalitativt intervju vil jeg som intervjuperson ha stor betydning, hvordan jeg handler og responderer på det som informanten sier. Jeg er verktøyet som blir brukt for å finne frem til de svarene jeg får (Dalland, 2012). Da jeg valgte informanter har jeg kun vektlagt at de er utdannede førskolelærere og at de arbeider på en småbarnsavdeling.

3.1.2 Fremgangsmåte før intervjuene

Jeg har valgt å bruke barnehager som jeg ikke har kjennskap til fra tidligere. Dette valget tok jeg for å unngå å ha meninger og tolkninger om barnehagene jeg skulle i, og i forhold til informantene. Jeg har erfaringer fra tidligere praksiser som ligger til grunn for denne rapporten og ser at hvis jeg hadde gått til noen av disse kunne min førforståelse ha hatt mer betydning.

Jeg kontaktet to tilfeldige barnehager per telefon, for å høre om de hadde noen førskolelærere som var interessert i å la seg bli intervjuet. Jeg valgte å kontakte en kommunal og en privat barnehage. Jeg forklarte temaet mitt og vi avtalte tidspunkt for intervjuene. Før jeg dro ut i barnehagene sendte jeg et informasjonsbrev, dette for at de skulle få vite hva jeg skulle intervju de om og for at de skulle få tilstrekkelig informasjon om hvorfor jeg kom for å intervju dem.

Jeg valgte å ikke sende ut intervjuguiden siden jeg hadde forklart temaet mitt og problemstillingen min i informasjonsbrevet. Jeg ønsket å skape en god dialog med informantene under intervjuet og ville ikke at de skulle være for opptatte av de konkrete spørsmålene som intervjuguiden inneholdt.

3.1.3 Forskningsetikk, etiske retningslinjer

Når man skal skrive en forskningsrapport er det noen etiske retningslinjer man må følge. Det handler om å være bevisst på de etiske valgene man tar, både i selve intervjusituasjonen og i rapporten, med tanke på hvordan dette kan påvirke informantene (Dalland 2012). Det er viktig å ha et bevisst forhold til hvordan man formidler det som blir sagt av informantene, slik at disse ikke blir stilt i et dårlig lys.

For å dekke noen av de kravene som stilles til forskningen har jeg lagd et informasjonsbrev som jeg har sendt ut til informantene. I dette informasjonsbrevet har jeg skrevet hva jeg ønsker å undersøke og hvorfor, jeg har gjort rede for min taushetsplikt og at de vil bli anonymisert i rapporten. Det er viktig for meg at intervjupersonene har tillit til at

den informasjonen de gir meg blir mellom meg og de (Dalland, 2012). Det vil i denne rapporten si at informantene blir anonymisert og ikke gjenkjennelig som privatpersoner eller hvor de arbeider. Ingen som leser denne rapporten vil kunne vite hvem de er.

Jeg har informert om at alt material jeg har om de og den eventuelle barnehagen vil bli slettet og makulert når rapporten er levert og godkjent. Disse materialene vil kun være i mine hender og ikke mulig for andre å lese. I starten av intervjuene vil disse punktene samt underskrift bli gjennomført, og jeg informerer også om deres rett til å trekke seg når som helst i prosessen av rapporten.

3.1.4 Min førforståelse

Jeg har arbeidet i barnehage i mange år, så jeg har en god del erfaring fra barnehagelivet. Dette kan jeg bruke i intervjuene som fortrinn for intervjuet. Det kan være lettere for meg å sette meg inn i hva informantene mener, siden jeg kan ha vært i lignende situasjoner i eget arbeid. I tillegg har jeg gjennom dette studiet vært student i ulike barnehager, og har fått økt innsikt i og forståelse for ulike pedagogiske tilnærminger. Jeg har erfart at det som fungerer godt i noen barnehager ikke passer for andre. Med denne erfaringen har jeg også muligheter til å tolke underveis og stille oppfølgingsspørsmål. Jeg har satt meg inn i teori som er relevant for problemstillingen, og på bakgrunn av det vil jeg på forhånd ha en ide om og en forventning til svarene informantene kommer til å gi. Dette må jeg være bevisst på slik at mine forventninger ikke kommer frem under intervjuet.

3.1.5 Metodekritikk

Ved å bruke kvalitativt intervju fikk jeg svar på hvilke tanker informantene gjorde seg i forhold til problemstillingen. I ettertid ser jeg at noen av spørsmålene i intervjuguiden ikke var konkrete nok i forhold til teamet for intervjuet, og jeg måtte utype mye for å få informantene til å si noe om det jeg hadde ment skulle bli en naturlig del av intervjuet. Dette så jeg ikke før jeg var ferdige med begge intervjuene og startet med analyseringen. I det ene intervjuet følte jeg at de fleste spørsmålene var forståelige og at førskolelæreren svarte godt i forhold til problemstillingen min. Mens i det andre intervjuet ble svarene veldig generelle i forhold til hvordan de som barnehage arbeidet innen for alle områdene. Jeg kunne nok ha konkretisert og formulert spørsmålene annerledes, og jeg ser at problemstillingen kanskje er for vanskelig å forholde seg til. At svarene ble generelle kan være en mulig feilkilde i denne rapporten. På den andre siden kom det fram mange synspunkt og refleksjoner som var relevante i forhold til spørsmålene og problemstillingen, noe som gjør at jeg ser på funnene mine som pålitelige i forhold til problemstillingen

I et av intervjuene kom det inn barn og spurte informanten om noe. Dette forstyrret informanten og hun kom litt ut av det hun fortalte i det barna kom inn.

3.2 Analyse og tolkning av funn

Jeg har valgt å kalle informantene for informant 1 og informant 2, med forkortelsene I1 og I2. Direkte sitat har jeg skrevet i kursiv i rapporten, da jeg mener dette gir en bedre flyt i teksten. Den ene informanten har arbeidet i barnehage i seks år, men som førskolelærer i litt over to år. Hun har ansvaret for 1-åringene på en småbarnsavdeling. Den andre informanten har arbeidet i barnehage som førskolelærer i ni år, og i nåværende barnehage i tre år. Hun har ansvaret for 2-åringene på en småbarnsavdeling.

Jeg startet begge intervjuene med et sitat fra rammeplanen for å fokusere på bakgrunnen for det temaet jeg tok opp. Sitatet jeg brukte er; «Barn skal jevnlig få mulighet til aktiv deltakelse i planlegging og vurdering av barnehagens virksomhet. Barnets synspunkter skal tillegges vekt i samsvar med dets alder og modenhet» (Kunnskapsdepartementet, 2011: 13).

Begge informantene ønsket å benytte seg av andre begreper enn barns medvirkning. I1 forklarte at de i barnehagen hadde snakket om at medvirkningsbegrepet var «*litt lite*», og de brukte heller begrepet «*deltakende*». Hun begrunnet det med at de ville være med på å skape demokratiske borgere, og derfor så på deltakende som et mer passende begrep. I1 mente at begrepet medvirkning fort kunne virke som et «*stort*» begrep, og følte at det kunne være vanskelig å implementere det hos medarbeiderne siden hun opplevde at det var mye usikkerhet rundt begrepet. I2 fortalte at de heller brukte begrepet «*anerkjennende*» og forklarte det med at det å være anerkjennende ga barna mulighet for medvirkning.

3.2.1 Forståelse av begrepet barns medvirkning

På dette spørsmålet svarte I1 at barna «*skal, verbalt eller ikke-verbalt, få være med på å ta valg og ha innflytelse på hvordan hverdagen deres ser ut*». Hun sa også at barnehagen var begynt å forandre sitt syn på medvirkning, slik at barna var medvirkende også når de ikke tok et valg eller hadde direkte innflytelse. Hun mente at barna var medvirkende når de var til stede i en felles situasjon, ved at de lyttet og hadde oppmerksomhet moten en aktivitet uten å bidra aktivt.

I2 la vekt på hvordan de voksne var i samspillet med barna, og at de voksne hadde fokus på barna. Hun sa også at det handler om å lese barnas kroppsspråk og det å kjenne barna godt nok til å skjønne hva de tenker. Hun fortalte at de følte at tilvenningen tok veldig lang tid, og at ungene ikke ble trygge i barnehagen før etter påske, «*da kan vi slappe av å begynne å jobbe pedagogisk*». Gjennom å arbeide på denne måten fant de roen sammen med barna og klarte å ta vare på de små stundene, noe informantene har følgende utsagn om: «*Og jeg tenker jo at det er jo medvirkning, da får jo ungene lov til å være med å bestemme*».

Til tross for at informantene ikke vil bruke begrepet medvirkning, tolker jeg det dithen at begge barnehagene har arbeidet mye med å ta ungene og deres følelser på alvor. Begge førskolelærerne viser gjennom svarene sine at de har reflektert rundt hva barns medvirkning vil si for dem, og har et bevisst forhold til begrepet.

3.2.2 Å arbeide med refleksjon

Begge informantene fortalte at de jevnlig hadde refleksjonstreff der de reflekterte sammen i ulike grupper. I1 fortalte at de reflekterer rundt f.eks. artikler og i det siste hadde de reflektert rundt en artikkel som handlet om relasjonsteori, og om hvordan relasjonen er mellom foreldre og barn, personalet i barnehagen og barn. I2 fortalte at de reflekterer i små grupper rundt utsagn som er laget av en gruppe de kaller «*anerkjennelsesgruppen*». Det samme utsagnet blir liggende i fire uker, slike at alle refleksjonsgruppene i barnehagen har fått tid til å reflektere over utsagnet. De har fire grupper som har en refleksjonsuke hver.

Begge informantene sa at de i tillegg arbeidet med daglig veiledning i hverdagen, og synes at dette er viktig for å være bevisst på de holdningene man har. I1 fortalte at de har fokus på dette blant annet for å sikre de tre grunnverdiene de har i barnehagen: «*ærlighet, åpenhet og raushet*». I2 la vekt på at dette er en metode som er med på å gjøre hverandre gode, og bidra til at den enkelte skal bli best mulig i den jobben han eller hun har.

Dette viser at begge barnehagene arbeider med å være bevisst på de voksnes holdninger i samspillet med barna, og jeg tolker at de er engasjerte i jobben og ønsker å holde seg faglig oppdaterte.

3.2.3 Å fokusere på barns rett til medvirkning dagligdagse situasjoner

Begge informantene mente at fokuset var at man skulle se hele barnet hele dagen. I1 syntes at det var et litt vanskelig spørsmål, «*...for jeg vet ikke helt om vi har tenkt igjennom det selv*». Begge informantene la vekt på at de måtte være fleksible, lyttende og støttende i

måltidsituasjonene. I1 nevnte at de har barn som ikke er så begeistret for frokost og de tvinger aldri i dem mat. De ber barna heller om å sitte i ro til noen flere er ferdig, og legger til rette for en samtale sammen. Da opplever hun ofte at barna spiser litt mens de sitter rundt bordet.

Jeg stilte et konkret spørsmål i forhold til det ansvaret barna kan få hvis de skal ta alle beslutningene selv, som for eksempel hvis barna ikke ønsker å spise, eller ha nok klær på seg når de skal ut. I2 var veldig klar på at vi ikke kan bruke vold og makt over ungene, det å utøve en makt er ikke bra for noen parter. Et eksempel hun hadde var at man ikke kan tape fast vottene med tape hvis ungene ikke vil ha votter på, men at vi kan oppfordre, finne frem votter og legge til rette. Hun sa også at det til syvende og sist er de som voksne som har ansvaret for barnas primære behov. Samtidig la hun vekt på at det er viktig å fokusere på måten den voksne tar ansvar for barnas primære behov på. *«Hvis man bare sier «slik blir det, ferdig med det», så har du krenket dem»*. I1 mente at *«av og til må man bare ta et valg på vegne av barnet. Ansvarsbiten den er det jo vi som har, den kan vi jo aldri legge over på noen andre enn seg selv»*.

Begge informantene la stor vekt på å være fleksible og kom med mange situasjoner der det er mulig for dem å være fleksible og imøtekommende for barna. Jeg merket at det for begge førskolelærerne var vanskelig å snakke om makt og ansvar over barna, og at dette ikke er noe de har drøftet eller reflektert i barnehagene. Jeg måtte forklare mer utdypende om hva jeg mente i forhold til barnas ansvar over for seg selv og førskolelæreren sitt behov, og svarene rundt dette temaet var mer vage enn rundt andre tema.

4.0 DRØFTING AV FUNN

I denne delen skal jeg drøfte førskolelærers rolle når det kommer til hvordan de legger til rette for barnas medvirkning når det kommer til de primære behovene. Jeg skal også drøfte hvordan førskolelæreren kan gi barna medvirkning samtidig som hun tar ansvar for at de primære behovene blir dekt, og på bakgrunn av dette se på maktbegrepet i arbeidet med barn.

Dette skal jeg drøfte i forhold til funnene jeg fikk gjennom intervjuene og teorigrunnlaget i første del av rapporten.

4.1 Begrepet medvirkning

Begge informantene startet intervjuet med å si at de ikke har fokus på selve begrepet medvirkning i deres barnehage lengre. De hadde tatt i bruk andre begreper for å beskrive hva de skal ha fokus på og hvordan de kan ivareta barnas medvirkning i barnehagen. Il syntes det var vanskelig å implementere begrepet til assistentene, og hun opplevde mye usikkerhet rundt begrepet medvirkning.

Det kommer ikke tydelig frem i rammeplanen konkret hvordan man skal gi barna medvirkning i barnehagen. Det vil si at alle som leser rammeplanen kan tolke begrepet og implementering av det på sin egen måte. I evalueringsrapporten «*Alle teller mer*», som jeg viste til i punkt 2.2, har de også gjort funn som viser at det er stor forskjell på hva personalet legger i begrepet medvirkning (Østrem et al, 2009). Dette kan skape usikkerhet hos den enkelte når den skal gi barna medvirkning i deres hverdag. Det kommer ikke godt nok frem i intervjuet om barnehagene har skapt en felles forståelse og tolkning av begrepet. Siden det fortsatt er stor usikkerhet rundt begrepet kan det tyde på at de ikke har blitt enige om hva de legger i begrepet og hvordan de ønsker å gi barna medvirkning.

I «*Alle teller mer*» skriver forfatterne at det er et stort sprik mellom de informantene som mente at medvirkning innebar at ungene skulle få bestemme selv og de som mente at medvirkning måtte ses i lys av et fellesskap (Østrem et al, 2009). Dette forekommer også i mine funn da I2 nevner at å medvirke er å la barna få være med å bestemme. Å la barna bestemme for mye kan gi negative konsekvenser for små barn. Det kan føre til at de får et for stort ansvar i forhold til sin modenhet, noe som igjen kan gi barna skyldfølelse (Bae et al, 2006). Det er ikke sikkert at I2 ser på medvirkning og medbestemmelse som to sider av samme sak, men hvis dette er tilfelle kan det tyde på at refleksjonene rundt ulikhetene ved disse begrepene ikke har vært i fokus i denne barnehagen. Igjen viser det at de ansatte i barnehagen bør arbeide sammen og bli enige om hva den enkelte legger i et begrep. Ved å ha en felles forståelse av ulike begrep står de sterkere i arbeidet med ha mest mulig lik tilnærming i det pedagogiske arbeidet med barna.

Ninni Sandvik (2009) viser i sin artikkel «*De yngste barnas medvirkning i barnehagen*» til å ha en etisk tilnærming av begrepet. Det vil si at man går inn i seg selv og reflekterer over eget menneskesyn, verdier og holdninger. Gjennom å gjøre dette vil

førskolelæreren være bedre rustet til å se de etiske overveielserne man kan bli stilt ovenfor i barnehagehverdagen, og til å ta gode etiske valg. I den nevnte eksempelet fra I1 rundt frokostsituasjonene, hvor de velger tilrettelegging framfor tvang, opplever hun ofte at barna spiser litt mens de sitter rundt bordet. Gjennom en slik handling tar førskolelæreren ansvar for barnet, ved at hun tilrettelegger for at barnet selv skal forsyne seg med mat. Hun trenger verken å tvinge barnet til å spise, komme med trusler eller på noen som helst måte krenke barnet. Hun tar fortsatt ansvar for situasjonen og viser overfor barnet at det blir tatt på alvor, selv om hun bruker sin makt til å få barnet til å sitte sammen med de andre.

Både I1 og I2 sier de bruker refleksjonsmøter for å reflektere over egen praksis. Dette viser at de ønsker å styrke praksisen, personalets holdninger og verdier. Ingen av informantene nevner den etiske tilnærmingen, noe som kan tyde på at de ikke har reflektert over denne måten å gi medvirkning. En etisk tilnærming kan være en vei å gå for å sikre barnas medvirkning i de situasjonene hvor det handler om de primære behovene, og som informantene uttrykker som spesielt vanskelige. Kanskje har de lagt for lite vekt på sitt eget menneskesyn og barnehagens pedagogiske grunnsyn når de har reflektert over holdninger og verdier. Informantene viser til at de reflekterer rundt utsagn, påstander og artikler, men ingen av dem sier noe om å ha en felles plattform utfra de ulikes forståelse av eget grunnsyn eller av begrepet medvirkning. Det kommer heller ikke fram at dette er noe de har reflektert rundt, hverken individuelt eller felles. Om man i lys av dette ser på den nevnte frokostsituasjonen, viser I1 at hun har en etisk tilnærming. Mange førskolelærer har nok ubevisst en etisk tilnærming i mange situasjoner, men hvis de hadde blitt mer bevisst denne måten å arbeide på ville det kanskje ikke oppstå usikkerhet rundt begrepene medvirkning og medbestemmelse.

I1 sier at barna er medvirkende når de er deltakende i et fellesskap og har innflytelse på hverdagen sin, noe som viser en etisk tilnærming. Samtidig nevner hun at barna må få være med på å ta valg, og dette viser en didaktisk tilnærming. Når førskolelæreren har en didaktisk tilnærming må hun også reflektere de etiske utfordringene, den ene utelukker ikke den andre (Sandvik, 2007).

4.2 Ansvar og makt

I2 sier at man ikke kan tape fast vottene hvis ungene nekter å ta vottene på. Vi kan derimot oppfordre, finne frem votter og legge til rette, men ikke tvinge dem. Det handler ikke om å tvinge barna til noe de absolutt ikke ønsker, men om å ta ansvar og bruke den makten man har

til å legge til rette for at behovene til barna blir dekt.

Begge informantene nevnte til slutt at det er de som voksne som har det overordnede ansvaret for barna, og at deres primære behov ble dekt. For å få de til å svare konkret på hvem det er som til syvende sist har ansvaret, måtte jeg stille et spørsmål som omhandlet en konkret situasjon der det tydelig er naturlig at de voksne tar ansvaret. Det kan være flere årsaker til dette. På den ene siden kan det være at de ikke har gjort seg opp noen tanker angående det overordnede ansvaret for barnet. På den annen side kan det være at det er skummelt eller ubehagelig å snakke om det med makt og ansvar fordi man forbinder det med maktmisbruk og vold.

Som I2 nevner kan de ikke bruke vold og makt over barna. Det er veldig interessant at denne samtalen så raskt vender seg mot vold og makt. Hvis det er det de ansatte i barnehagen forbinder med å ta ansvar for barna sine primære behov, er det ikke rart at barna sin rett til å medvirke fort kan gå over til å bli medbestemmelse. Å ta ansvar for barna trenger ikke å bety at man holder de fast og tvinger dem til å spise, sove eller kle på seg. Måten man snakker til ungene på er en viktig faktor for hvordan man kan bruke den makten man har overfor barna. Hvis førskolelæreren bare sier «slik er det og slik blir det», vil man krenke barnet som I2 sier. Da vil man ikke ha en lyttende og imøtekommende holdning i møte med barna.

En voksen person vil ha mer makt enn et barn, blant annet av fysiske grunner da man er mye større. Førskolelæreren har et ansvar overfor hvordan hun velger å bruke denne makten. Hvis den blir brukt i situasjoner der man krenker eller tvinger et barn til noe er det et maktmisbruk. Hvis førskolelæreren heller bruker denne makten til å vise barnet hvordan man bør samhandle med mennesker, vil det ikke være maktmisbruk.

Som jeg viste til i punkt 2.5 må førskolelæreren forholde seg til makt i relasjonene med medarbeiderne, dette bør også gjelde i situasjoner med barn. Ikke bare for å vite hvordan man skal bruke makten i de ulike situasjonene, men også for å være bevisst den makten man har over barna.

Alle mennesker er likeverdige, men ikke nødvendigvis likestilte. En voksen har flere erfaringer enn et barn, og har større forutsetninger for å se konsekvensene av en situasjon. Førskolelæreren må, på grunnlag av mulighetene og begrensningene barna har i forhold til ansvarligheten og delaktigheten, ta noen valg for dem (Bae et al, 2006).

Førskolelæreren kan prøve å legge til rette for barnas ønsker, lage avtaler med dem og være tydelig i situasjoner hvor det oppstår konflikter. Solheim (2013) sier at det må være tydelig for barnet hvem som bestemmer. Hvis barna er usikre på hvor grensene går vil de bli

usikre og mulig få et for stort ansvar i forhold til modenhet og alder. I temahefte om barns medvirkning står det at hvis barna får for mye ansvar vil de miste noe av det som er egenverdien med å være barn, nettopp det å være ansvarsløse (Bae et al, 2006).

4.3 Oppsummering av drøfting

Begrepet barns medvirkning virker til å være stort og vanskelig å forholde seg til i hverdagen i barnehagen. Det er ulike tolkninger av begrepet og hvordan man implementerer det i barnehagen. Jeg ser gjennom mine funn at en av årsakene til dette kan være at barnehagene jobber for mye på det generelle grunnlaget. Ved å reflektere over ulike situasjoner som har skjedd eller utsagn, og ikke på det individuelle og mer etiske grunnlaget.

Jeg har gjennom intervjuene og denne drøftingsdelen sett at begrepene makt og ansvar er vanskelige å snakke om for førskolelærerne. En årsak til dette kan være at det ofte forbindes med maktmisbruk og vold. Jeg har gjennom denne drøftingen prøvd å ufarliggjøre begrepet makt i arbeid med barna. Det er ikke slik at maktbegrepet bør være en stor del barnehagehverdagen, men at førskolelæreren bør være bevisst at hun har makt og reflekterer rundt hvordan man utøver makten i samspill med barna. For at barna skal få lov til å være uansvarlig i forhold til valgene de tar, bør den voksne ta det overordnede ansvaret for at barna får de primære behovene dekt.

5.0 AVSLUTNING

I denne rapporten har jeg forsket på hvilke refleksjoner førskolelærere gjør seg omkring sin rolle når det kommer til de minste barnas primære behov, sett i lys av barnas rett til medvirkning. Jeg ser at det er mange måter å tolke begrepet medvirkning på, og at det er mange ulike måter å implementere begrepet i barnehagene. Dette på bakgrunn av at begge barnehagene som informantene arbeider i benytter seg av andre begreper for å belyse medvirkning. Siden forskning gjort på bakgrunn av rammeplanen viser det samme som mine funn, ser jeg på funnene jeg har gjort som validerende.

Det kommer også frem i rapporten at førskolelærerne har fokus på sine holdninger og verdier når de samhandler med barna. Samtidig viser funnene mine at fokuset er mer på det generelle ved medvirkningsbegrepet når det kommer til førskolelærerens rolle og ikke mer

spesifisert gjennom å arbeide med det individuelle menneskesynet, for så å lage en felles grunnforståelse av begrepet.

Som det kommer frem i drøftingsdelen synes førskolelærerne det er vanskelig å forholde seg til begrepene ansvar og makt, og vil heller snakke om å være en støtte for barna og være fleksibel i samspillet. For meg er dette to sider av samme sak, gjennom å være støttende og fleksibel kan man og se til å ta ansvar for at barna får de primære behovene dekt.

Forskningen min dekker bare en liten del av arbeidet barnehagen har i forhold til å arbeide med barnas rett til medvirkning. På grunn av rapportens omfang har jeg fokusert på medvirkning i forhold til at barna skal få de primære behovene dekt. Medvirkningsbegrepet strekker seg lengre enn dette, for eksempel kan det ses i lys av en didaktisk tilnærming.

Det etiske perspektivet jeg viser til i denne rapporten omhandler mer enn hva jeg har valgt å fokusere på. Det er mange sider ved de etiske problemstillingene og valgene man opplever i barnehagen som jeg ikke har vært inne på i denne rapporten. Dette er noe som er ulikt i alle de forskjellige situasjonene og de ulike menneskene man samhandler med. Det viser meg at man stadig bør reflektere over de etiske holdningene og verdiene man har når man arbeider med mennesker.

Litteraturliste

Bae, B. (red) (2012). *Medvirkning i barnehagen. Potensialer i det uforutsette*. Bergen:

Fagbokforlaget.

Bae, B., Eide, B. J., Winger, N. og Kristoffersen, A. E. (2006). *Temahefte om barns*

medvirkning. Oslo: Kunnskapsdepartementet.

Birkeland, Å. og Carson, N. (2013) *Veiledning for barnehagelærere*. 3 utg. Latvia: Cappelen

Damm.

Dalland, O. (2012) *Metode og oppgaveskriving*. 5.utg. Oslo: Gyldendal.

Gilje, Ø. (2012). *Funn i praksis – ny kunnskap om barnehagen*. Oslo: Norges forskningsråd.

Hentet fra:

<http://www.forskningsradet.no/servlet/Satellite?blobcol=urldata&blobheader=application%2Fpdf&blobheadername1=Content-Disposition%3A&blobheadervalue1=+attachment%3B+filename%3D%22FunnipraksisNykunnskapombarnehagenendeligversjonweb.pdf%22&blobkey=id&blobtable=MungoBlobs&blobwhere=1274499660717&ssbinary=true>

Gotvassli, K-Å. (2013). *Boka om ledelse i barnehagen*. Oslo: Universitetsforlaget.

Gunnestad, A. (2007). *Didaktikk for førskolelærere. En innføring*. 4. utg. Oslo:

Universitetsforlaget.

Hals, A.H., Trydal, I. og Aase, A. (2011) *Å lede mennesker. Verdier, veivalg og virkemidler*.

Kristiansand: Portal forlag.

Juul, J. (1995). *Ditt kompetente barn*. (L. Lyngaas overs.). Oslo: Pedagogisk forum.

Kunnskapsdepartementet. (2011). *Rammeplan for barnehagens innhold og oppgaver*. Oslo: Kunnskapsdepartementet.

Lov 2005-2006-17 Lov om barnehager (barnehageloven).

Mostad, V., Skandsen, T., Wærness, J.I. og Lindvig, Y. (2013). *Entusiasme for endring i barnehagen*. Oslo: Gyldendal.

Reichelt, S. (2006). Systemteoretisk forståelse av familier med barn. I L. M. Gulbrandsen (red). *Oppvekst og psykologisk utvikling. Innføring i psykologiske perspektiver* (s. 292-321). Oslo: Universitetsforlaget.

Røkenes, O.H. og Hanssen, P-H. (2012). *Bære eller breste. Kommunikasjon og relasjon i arbeid med mennesker*. 3.utg. Bergen: Fagbokforlaget.

Sandvik, N. (2007) *De yngste barnas medvirkning i barnehagen*. Halden: Høgskolen i Østfold. Hentet fra: <https://www.ntnu.no/documents/10458/19133685/sandvik2.pdf>

Solheim, E. (2013). Utviklingsstøttende samspill i barnehagen – fokus på de minste barna. I Ø. Kvello (red). *Barnas barnehage 2. Barn i utvikling*. (2.utg.). 98 – 135. Oslo: Gyldendal Akademisk.

Østrem, S., Bjar, H., Føsker, L., Hogsnes, H.D., Jansen, T.T., Nordtømme, S. og Tholin, K.R. (2009). *Alle teller mer. En evaluering av hvordan Rammeplan for barnehagens innhold og oppgaver blir innført, brukt og erfart*. Tønsberg: Høgskolen i Vestfold. Hentet fra:

<http://www.regjeringen.no/upload/KD/Vedlegg/Rammeplanen/Evaluering%20av%20Rammeplanen.pdf>

VEDLEGG 1

Mitt navn

Dato 24.09.14

Førskolelærerutdanningen

Høgskolen i Nesna, 8700 Nesna

Til barnehage

Forespørsel om deltakelse på undersøkelse basert på intervju

Mitt navn er, og jeg er student ved Høgskolen i Nesna. Der går jeg nå siste året ved førskolelærerutdanningen. I den forbindelse skal jeg skrive en profesjonsoppgave i pedagogikk med tema den profesjonelle førskolelæreren. Jeg ønsker å undersøke hvordan førskolelæreren reflekterer omkring ivaretagelsen av de minste barnas primære behov, sett i lys av barns rett til medvirkning.

Jeg skal bruke intervju som metode for å finne svar på min problemstilling. Jeg ønsker å finne ut hvordan førskolelærere reflekterer over barnas rett til medvirkning på en småbarnsavdeling, og da spesielt med tanke på de utfordringer man møter på i ulike hverdagssituasjoner, og hvordan dette kan få innvirkning på deres primære behov. Jeg ønsker av den grunn å intervju en førskolelærer som arbeider på en småbarnsavdeling. Selve gjennomføringen av intervjuet vil ta ca. 1 time. Intervjuguiden skal godkjennes av min veileder, før undersøkelsen gjennomføres.

Barnehagen og informanter vil bli anonymisert, og jeg har taushetsplikt. Jeg ønsker å bruke diktafon under intervjuene for og få en best mulig gjengivelse av svarene. Alle opplysninger som blir innhentet og brukt, vil bli aidentifisert i oppgaven, og alt materialet vil bli slette når oppgaven er levert og godkjent, anslagsvis desember 2014.

Ansvarlig for denne oppgaven er meg selv. Min veileder fra Høgskolen i Nesna heter Kathrin Olsen (kathrino@hinesna.no), hun skal godkjenne undersøkelsen før jeg kan gjennomføre den.

Jeg håper dere har mulighet å hjelpe meg med denne undersøkelse. Jeg tar kontakt i løpet av uke 40 for å avtale tid og sted som passer for deg/dere.

Jeg kan nås gjennom

Mail:

Tlf:

Høgskolen i Nesna

Mitt navn

Veileder

Samtykkeerklæring fra informant:

VEDLEGG 2

Intervjuguide

I rammeplanen står det: «Barn skal jevnlig få mulighet til aktiv deltakelse i planlegging og vurdering av barnehagens virksomhet. Barnets synspunkter skal tillegges vekt i samsvar med dets alder og modenhet» (Kunnskapsdepartementet, 2011: 13).

1. TEMA: *Barns medvirkning*

- **Hva legger du i begrepet barns medvirkning når du jobber med de minste?**

- **Er dette en problemstilling du føler er relevant i din arbeidshverdag?**

2. TEMA: *Refleksjoner rundt temaet barns medvirkning*

- **Hvordan jobber dere i forhold til refleksjoner rundt begrepet barns medvirkning?**

3. TEMA: *Primære behov*

Med primære behov tenker jeg på for eksempel mat, søvn, trygghet o.l.

- **På hvilke måte fokuserer dere på barns rett til medvirkning i slike situasjoner?**

- **Har du noen eksempler på hvordan du kan la de minste barna medvirke under for eksempel måltidet?**